

Az „ellenség” mögöttes területén folyó harc érdekében

Írta:

Azujev ezredes a légi deszantcsapatok parancsnokának hadtápbefelügyelője

Megjelent:

a „Til Voruzsennik Szil” c. folyóirat 1987/4. számában

Azt mondják, hogy az éjszaka a deszantkatonák második anyja. Rejtve végrehajtani egy manővert a repülőtéren - felkészítve a személyi állományt és a technikát a repülésre - már egyenlő a fél sikerrel. Az éjszaka azonban nem kis nehézségeket rejtget magában, mind a kormányozható léghajóba történő berakáskor, mind a technika, anyagi eszközök és a személyi állomány kidobásának pillanatában. Tudni kell azt is, hogy a korszerű felderítőeszközök korszakában nem könnyű feladat észrevétlenül az arcvonal mögé benyomulni. És előre nem lehet megmondani, hogy mi vár a deszantkatonákra az ismeretlen körzetben.

A deszantcsapatok hadtápb alegységei szakembereinek feladatai kevésben különböznek a többiekétől. Ugyanaz a járművek és a terhek tökéletes kikötése, ugyanazok az ugrások az ismeretlenbe, ugyanaz az egyes emberek belső készenléte az ellenség támadásának az elhárítására. És nem véletlen az, hogy a hadtápb valamennyi alegységénél megkülönböztetett figyelmet fordítanak nemcsak a szolgálati ágak szakembereinek szakmai, hanem a légideszant, harcászati, lökiképzésére is. Azokkal állandóan gyakoroltatják a normatívák, éjjel és nappal történő végrehajtását. A bátorságnak és a mesterségbeli tudásnak a legjobb iskolája azonban végsősoron a harcászati és szakharcászati gyakorlatok a harci rendeltetéssel kapcsolatos feladatok gyakorlati végrehajtásával.

Az egyik harcászati gyakorlatot nem úgy tartották meg az odesszai katonai körzetnél. A gyakorlat eredményeinek elemzésekor én gondolatban visszagondoltam az Afganisztánban állomásozó korlátozott szovjet katonai erőknél eltöltött napjaimra. A deszantkatonák akkor éjszaka, rejtve készülődtek a Pandzsiser körzetében való kidobáshoz, ahol afgán harcosok elkeseredett közelharot vívtak a dusmanok bandái ellen.

A deszantkatonák sikeresen végrehajtották a részükre megszabott feladatokat. A hadtápbszakemberek is megoldották nehéz feladataikat. Élelemből, lőszerből, üzemanyagból a szükséges mennyiséget vitték magukkal a fedélzetre. Az ellenséget üldöző deszantkatonák egyre távolabbra haladtak a hegyekbe. Mind újabb és újabb problémák

merültek fel. Míképpen biztosítsuk a harcosokat a harchoz minden szükségessel, mindenekelőtt vízzel, étellel, lőszerrel? Járművön a hegyekbe nem jutsz el. A helyi lakossághoz fordultunk. Az afgánok teljesítették kéréseinket és a hadtáp alegységeknél megjelentek a lovak, a szamarak. A málhás állatok elindultak a meredek ösvényeken a hágók irányába. És a harccal kapcsolatos hadtápbiztosítási munkába hamarosan bekapcsolódtak a helikopterek is.

Egy néhány apróság bevéődött az emlékezetembe. Újra magam előtt látom a mi fáradhatatlan egészségügyi dolgozóinkat, akiknek parancsnokuk V. Scserbin orvos-örnagy volt. Eddig mint tapasztalt sebészt ismertem, a reális harc azonban feltárta Vlagyimir Ivanovicsnak más tulajdonságait – szervezői talentumát, taktikai érettségét, a legkisebb hanyagsággal szembeni türelmetlenségét – is. A földreérés utáni első percekben láttam őt, az igényes, határozott embert. Ő irányította az egészségügyi anyag, a berendezés és a technika felkutatását, összegyűjtését és az összpontosítási helyre való szállítását, „a funkcionális” alegységek telepítését. És a váratlan, eléggé bonyolult helyzetben minden úgy ment, mintha előre elkészítették volna a hadműveleti forgatókönyvet. Mint sebész korábban gyógyította az afgánokat és a mi deszantkatonáinkat, most pedig állhatatosságáról és munkabírájáról tett tanúbizonyságot, mint parancsnok és doktor egy személyben.

A szervező és sebész ezen tulajdonságait már az afganisztáni szolgálat előtt felismerték: 1977-ben Szolgálati Érdeméremmel tüntették ki. Afganisztán földjén tanúsított bátorságáért és eredményes szakmai munkájáért pedig V. Scserbin orvos örnagyot a „Vörös Csillag Érdemrenddel” tüntették ki.

Mit jelent ez a két esemény – a dusmanok elleni régi harc, amelytől majdnem három év választ el bennünket, és a közelmúltban megtartott gyakorlat – a deszantkatonák életében, mindenekelőtt szervezettséget, magas fokú felelősségérzetet a katonai kötelek végrehajtásáért.

A gyakorlaton kiválóan tevékenykedett az A. Ruzsanov tiszt parancsnoksága alatt álló egészségügyi zászlóalj személyi állománya. Pozitívan hatott a munkára Alekszandr Nyikolajevics tapasztalata. Annak idején ő is szolgált a baráti Afganisztánban és nagyon jól tudja, hogy mit ér egy másodperc a harcban. Mind ő, mind az alárendeltjei teljes odaadással és energiával készülődtek az „ellenség” mögöttes területére való kidobásra.

A „gyülekező” jel nem érte készületlenül a zászlóalj harcosait. Ezen kollektíva orvosainak, felcsereinek, egészségügyi katonáinak, gékocsivezetőinek nemcsak a szakképzettségük jó. Azok légi deszant felkészültsége is igen magas színvonalú. Koromsötét éjszaka volt. Ettől függetlenül úgy a járművet, mint a rakományokat normaidőn belül elhelyezték az ejtőernyőkön és hozzáférhetően kikötötték azokat. Az egészségügyiek kapkodás nélkül, magabiztosan tevékenykedtek, mindegyik tudta, mikor és konkrétan mit kell tenni.

Itt meg kell említeni egy olyan nem kevésbé fontos sajátosságot, mint a rakományok centírozása. Ha az anyagot ennek figyelmen kívül hagyása mellett rakjuk le, akkor az a földreérés pillanatában üzemképtelenné válik, újabb gondok keletkeznek. Az egészségügyiek precízen végrehajtottak minden követelményt. Ezt bizonyította a deszantolás is. Ami minden különösebb baj nélkül megtörtént. A személyi állomány a deszantolást követően, miután a járműveket és a rakományokat megszabadították a rögzítő kötelektől, az ismeretlen terepen menetet hajtott végre, a valószínű veszteség körzetébe, ahol a „sebesültek” átvételére rövid idő alatt szét is bontkoztatták a funkcionális alegységeket.

Nagy felelősségtudattal végezték feladatukat a gépkocsizók. Magától értetődően mi figyelembe vettük azt, hogy a közelmúltban magasabb beosztásba került L. Guzd százados parancsnoksága alatt álló gépkocsiszállító századnál sok a fiatal vezető, akik még nem tudták tökéletesen elsajátítani szakmájukat. És minket érdekelt, hogyan tudja ilyen körülmények között az alegység megoldani a részére megszabott feladatokat.

A deszantoláshoz való aktív felkészülés időszakában, a gépkocsizók megsegítésére kijelöltek egy csoport deszantkatonát, mivel a gépkocsiszállító századnál a személyi állomány száma gyakorlatilag egyenlő a gépkocsik számával. A rögzítés pillanatában pedig az egyes ejtőernyőknél 3-4 főre volt szükség. És itt játszik fontos szerepet a kölcsönös helyettesíthetőség. Magától értetődően a gépkocsizók is segítettek egymásnak. Komoly nehézséget okozott pl. sokuk, főleg az újoncok számára az ejtőernyő rakfelületére való ráhajítás. Annak magassága kb. 70 cm, területe korlátozott és nem teszi lehetővé a manővert. A vezetőnek még a ráhajítás előtt ki kell mindent számítani és ahogy mondani szokás centiméternyi pontossággal kellett megállítani a gépkocsit. A legkisebb hiba és a gépkocsi máris a földön van. Ezért a gyakorlatok előtt gyakorlásokat tartottak: az újoncok felhajtottak, helyüket a volán mellett tapasztalt vezetők foglalták el. Ezután ezt a műveletet ők önállóan végezték el, idősebb bajtársaik ellenőrzése alatt.

A közlések megszakítás nélkül érkeztek. És az időjárás is próbára tette az embereket, éjfél táján megeredt a zápor. A meteorológusok időben értesítették a parancsnokokat és a szolgálatfőnököket, úgy hogy a rakfelületeket, amelyek fel voltak szerelve többkúpolás ejtőernyős rendszerekkel, le tudták fedni ponyvával. A többi műveletet kiadós eső mellett kellett végrehajtani. Nem véletlen azonban az a szólásmondás, hogy háborúban, mint a háborúban senki sem gondol magára. Minden hadtápszakembernek csak az járt az agyában, hogy a feladatot végre kell hajtani. Hajnalra a felhő felszakadozott, az eső csendesedett és a léghajók a levegőbe emelkedtek.

A repülés kb. két órát vett igénybe. Elég idő volt arra, hogy levonják az első tanulságokat. Mi különös figyelmet fordítottunk a gépkocsizókra. És nemcsak azért, mert izgultunk az újoncokért. L. Guzd százados századának sikerétől közvetlenül függött a deszantkatonák anyagi biztosítása, akik már az „ellenség” mögöttes területén folytatták a harcot. A gépkocsiszállító alegység személyi állománya precízen, összehangoltan tevékenykedett. A vezetők azonban sokkal korábban végrehajthatták feladataikat. És a fennakadás egyáltalán nem az újoncok hibájából következett be. A vezetők szakmai képzetére nagy gondot fordító szakaszparancsnokok bizonyára nem tekintették saját feladatuknak a többkúpolás ejtőernyős rendszer összeszerelését. Bebizonyosodott, hogy ezt a maximális figyelmet, pontosságot, folyamatosságot, önállóságot igénylő műveletet sem a vezetők, sem azok parancsnokai nem tudták végrehajtani. Ezért a járművek és a rakományok rögzítésének befejezése után, azok mindannyian várták a légideszant szolgálat szakembereinek az érkezését. És önkéntelenül felvetődött a kérdés, hogyan fognak a gépkocsiszállító század szakemberei tevékenykedni akkor, ha a légideszant szolgálat szakemberei nem fognak a közelben tartózkodni? Mert a reális harc szolgálhat ilyen meglepetéssel is.

Hasonló hiányosságok előfordultak más katonakollektíváknál is. Bizonyára elérkezett az ideje nemcsak a gépkocsizók, hanem a többi hadtápszakemberek számára is, hogy lemondjon az elavult pszichológiáról, olyan fontos feladatnak tartsák a többkúpolás ejtőernyős rendszerek összeszerelését, mint az alárendelték szakmai kiképzését.

És még egy lényeges apróság. Már említettem, hogy a rögzítés pillanatában a gépkocsizók megsegítésére deszantkatonákat jelöltek ki. Ez így jó. Kezelőszemélyzet minőségben való ténykedésüket azonban nem gyakorolták. A harcitechika kikötésének rendjét minimálisan ismerő deszantkatonák a szállító- és más járművek rögzítésének rendjét minimálisan ismerő deszantkatonák a szállító- és más járművek rögzítésének egy sor sajátosságával találták magukat szembe. És nagyon sok idő veszett kárba, mikor az ügyis nagyon ki volt számítva. Itt nyilvánvaló hiba mutatkozott meg azoknak a szolgálati személyeknek a tevékenységében, akik kötelesek voltak gondoskodni a harcosok kiképzéséről, azok összehangolt munkájáról.

A gépkocsizók azonban pótolták a mulasztásokat a deszantolás után. És ez nagyon fontos - időben kiszállították a deszantkatonáknak a lőszeret, az üzemanyagot, az élelmisszert. Kialakult a légideszant csapatok gépkocsiszállító alegységei személyi állománya kiképzésének egységes megközelítése. A századoknál már több éve gyakorlásokat tartanak, többek között éjjel is a rakományok felkutatásával, kikötésével és szállításával kapcsolatosan. Mi ennek a lényege? A gépkocsioszlop megérkezik a rakományok kidobásának körzetébe és ott két részre oszlik. Az oszlop egyik része a kidobás körzetének elejére, a másik - végére indul. Az egymással szembejövet tevékenykedő vezetők folyamatosan kikötözik és átrakják az ejtőernyő rakfelületről az anyagi eszközöket. És ez így van a gyakorlatban is.

Egy ejtőernyő-rakfelület rakománya nem fér rá egy gépkocsira. És ha azt elhagyják, úgy, hogy a lőszernek, élelmisszernek v. más anyagi eszköznek egy része rajta marad és eltűnhet. Ezért egyszerre öt gépkocsit kell odairányítani. Kettő az ejtőernyő-rakfelület körletében áll meg, a másik három - közvetlenül a rakfelületnél, lenyitott hátsó oldallalakkal, három oldalról. Valamennyi gépkocsivezető átrakja a rakományt, a gépkocsi felépítményre és a következő ejtőernyő-rakfelülethez megy. Majd ugyanígy együttesen rakják meg a másik két gépkocsit.

A szóban levő gépkocsiszállító századnál ezt a módszert besúlykolták. A gépkocsivezetők úgy tevékenykedtek, mint az oktatófilm kockán, nyoma sincs a legkisebb fennakadásnak. Ez biztosította az alegység sikerét, mert a közlés szerint nemsokára a rakományok kidobása után, az „ellenség” előrevonta erőit. A feszesen megszervezett munka következtében a gépkocsizók jelentősen csökkentették az anyagi eszközök átrakásának idejét. Az „ellenségnek” nem volt ideje arra, hogy bejárja a gyűrűt. A veszély azonban nem múlt el, megkezdődött az oszlop üldözése. A századparancsnok rádión jelentette a helyzetet. Az „ellenség” rohamának elhárítására és a hadtáposzlop védelmére útbaindítottak egy deszantalegységet BMD-én. A század veszteség nélkül érkezett be a kijelölt körletbe. A lőszer és az üzemanyag időre beérkezett. Pedig útközben a közléseken kívül is volt elég zavaró körülmény: az eső után az utak vendégmarasztaló sárrá változtak.

Ilyen viszonyok között hozzáértően irányította az alárendeltek a két ikertestvér Fegyjukovics Viktor és Leonyid hadnagy, akik ezen a gyakorlaton tettek először tanúbizonyságot parancsnoki érettségükről. Mindketten becsülettel helyálltak. A gyakorlat idején a tisztek állandóan az emberekkel voltak, tűzszünet alatt elbeszélgettek azokkal, megmagyarázták az okát napjaink feszült nemzetközi helyzetének. Személyes példamutatásukkal lelkesítették az alárendeltek a feladatok példás végrehajtására. Ha útközben valamilyen fennakadás keletkezett, a szakaszparancsnokok mindent megrettek annak elhárítása érdekében. Egyes gépkocsik csúsztak elakadtak a sárban, mások pedig az árokba csúsztak - előkerültek a csörlők, a drótkötelek és azok újból az úton voltak.

Egyes szakaszokon a hadnagyok felderítették a menetvonalakat, ami nem kis szerepet játszott abban, hogy a rakományok időben eljussanak a raktárba és harcállásokba.

Minden hadtáptagozatban a szervezettség hívta fel magára a figyelmet. A harcálláspontot pl. a komendáns alegység szolgálta ki. A döntnökök ellenőrizték a gépkocsik tartályaiban az üzemanyagot és az összesen 0,2 javadalmazásnak felelt meg. Kiadták a közlést, hogy gyorsan el kell végezni az utántöltést. Már készülődtek, hogy a „fekete könyvbe” beírják: nem birkóztak meg a feladattal. Amikor rádión haladéktalanul kiadták az utasítást és utána nemsokára megérkezett két töltőgépkocsi, a döntnökök a beírás helyett kénytelenek voltak a komendáns alegységnek kiváló osztályzatot adni.

És a dolgot mégsem lehetett hiba nélkül megúszni. A harcászati gyakorlat kiértékelésén sajnos a Bondarenko nevét a többieknél többször emlegették. A harc hevében, amikor szükségessé vált a lőszer gyors kiszállítása, G. Bondarenko tiszt állt a gépkocsioszlop élén. Előzetesen ő még csak meg sem érdeklődte, hogy a raktár milyen kilométerhálózatban helyezkedik el. A szakemberek élükön N. Ljubcsik tiszttel úgy álcázták a rájuk bízott lőszert, hogy az oszlop elment mellette, anélkül, hogy észrevette volna a raktárt. A hadtáptiszt a maga módján oldotta meg a közlést: „hogy mentse a mundér becsületét”, parancsot adott a gépkocsivezetőknek, hogy üres ládákat rakjanak fel a gépkocsikra, jelezve ezzel, hogy a lőszert kiszállították. A szemfényvesztést azonnal felfedték. Bondarenko tiszt cselekedete megfelelő osztályzatot kapott. Azt a hadtáp-alegységparancsnok és szolgálatfőnökök értekezleten részletesen megvitaták és olyan következtetést vontak le, hogy a csalás, a becselenség a gyakorlaton – a harc megghiúsítása az ellenséggel való összecsapáskor.

A feltételezés mágnessége időnként annyira magával ragadja az egyes szolgálati személyeket, hogy azok nem tudják hol a határ a valóság és a harctevékenység formális jelölése között. Az ilyen tényről nem szabad hallgatni. A „sebesültek” gyűjtő- és hátraszállító helyre való eljuttatásához kiegészítő szállítóeszközökre volt szükség. V. Hudolejev tiszt rádión megkapta a megfelelő utasítást. Az idő múlik – gépkocsik nincsenek. Újból megkérdezik Hudolejev tisztet rádión. És ezt a kérdést követte a következő kérdés:

Hát valójában kell a gépkocsi?

- Valójában!

Abogy mondani szokták, ez nem szorul kommentárra.

Mivel rádióösszeköttetésről volt szó, megemlítjük, hogy a gyakorlat alatt szilárd, folyamatos volt. A gyakorlat azonban bebizonyította, hogy a gépkocsiszállító alegységknél kevés a rádióállomás. A szakaszoknak gyakran kell feladatokat elszakadva, különböző irányokba végrehajtani. Rádióállomással minden szakaszparancsnoknak kell rendelkeznie.

És még valami: egyes parancsnokok megfelelnek egy olyan fontos apróságról, mint a visszacsatolás. A szabályzat fehéren-feketén azt mondja: végrehajtottad – jelentsd. A szóban forgó gyakorlaton a jelentések az esetek többségében késedelem nélkül befutottak a H-ra. Egyes szolgálati személyeket azonban többször is kellett emlékeztetni erre az elementáris, de a harcban szükséges kötelmére. Állandóan emlékezni kell arra, hogy a szervezettség, a szigorú pontosság is a deszantkatona fegyvere, a reális harcban ellenőrzött fegyvere.